

På fjället tonar värken bort

TEXT YVONNE ENMAN

För två år sedan hade Annika Lundqvist så ont i sina knän att livet inte längre hade någon livskvalité. Det enda hon kände var förtvivlan och desperation. En brosktransplantation blev hennes räddning.

Annika har artros i båda sina knän och båda sina höfter. Sanningen är att hon går på ledytan där brosket brutits ner så benytorna skaver mot varandra. För tre år sedan var hon så illa därän att hon mer eller mindre tillbringade en och en halv månad i sängen.

– Knäna är bedrövliga, de låser sig och jag har haft inflammationer och vatten i dem, man har plockat ur broskflisor gång efter gång. Ledspringesänkningen gör att friktionen där de fria, släta benytorna nöter mot varandra... ja det gör ont.

Sådan var situationen när Annika fann en artikel i Aftonbladets Hälsobilaga som handlade om Mats Brittberg och brosktransplantationer. Efter diverse parlamenteringar med ortopederna om vikten av att få en specialtremiss, trots kostnaderna, gjorde Mats och hans medarbetare bedömningen att det var värt ett försök. Man odlade brosk från Annika och lät det växa till sig under ett par veckor.

Normalt använder man en metod vid brosktransplantationer, men den här gången fick det bli en kombination där en del av leden behandlades med broskcellstransplantation medan den andra delen behandlades med kolfiberinplantat. Knät öppnades och i den inre ledkammaren syddes en benhinna fast över skadeområdet och därefter sprutades de odlade broskcellerna in under benhinnan till skadeområdet. I den yttre ledkammaren borrades porösa kolfiberstavar in för att stimulera till reparationsvävnad. Knät svullnade och vid ytterligare en operation stoppades en blödning.

– Jag har låg smärtröskel och kanske var det därför jag blev fruktansvärt lessen av alltihop. Det blev en kamp för att kunna gå igen. Och träningen, som började dagen efter operationerna, fortsätter än. Det är både bassäng och sjukgymnastik.

Annika får kämpa mot smärtan, även om den nu är uthärdlig, stelheten och de inskränkningar som transplantationen inneburit. I hennes höfter finns också förändringar, men de gör inte så ont som knät gjorde.

– Man lär sig att leva med problemen. Jag har det bättre nu, men jag vet ändå inte om jag skulle välja transplantation om det skulle behövas på något annat ställe i min kropp. Det känns tudelat, en stor tacksamhet till Mats som gav mig möjligheten och reducerade min smärta, delad med den nya situationens krav på en annan sorts ork.

Annika bor vid fjällets rand och det är också i den miljön hon finner ro.

– Ibland kan jag inte vandra på fjället, men jag kan alltid fara dit, sitta ner och bara må gott. ■